

TOSAMA

Izhaja od
meseca ok-
tobra 1965.
List, ki ga
člani kolek-
tiva dobijo
brezplačno,
izhaja en-
krat meseč-
no.
Leto izhaja-
nja: XVIII

Št. 9

september
1982

GLASILO DELAVCEV TOSAME

Čas počitnic je minil...

... za naše nadebudneže se je začela šola in za mnoge od nas je dopusta za letos konec. Kako smo ga preživeli? Smo bili zadovoljni, razočarani? Smo se dobro počutili v naših številnih kapacitetah?

Rode Sonja, programerka v RC je letos prvič letovala v naših prikolica v avtokampu Funtana v Vrsarju. Letovala je z možem, dveletnim sinkom in svojimi starši. O letovanju pripoveduje naslednje: »V Vrsarju smo letovali v predsezoni in sicer od 25. 6. do 2. 7. 1982. Vreme smo imeli lepo in sončno. Zelo so nam bile všeč naše prikolice, ki so zelo lepo urejene. Kuhali smo si sami. Nabavljali smo v trgovini v avtokampu, ki je bila zelo dobro založena in tudi v vrsti ni bilo potrebno preveč čakati. Edino pripombo imam to, da plaža ni pre-

več čista. Letovanje v Vrsarju je bilo enkratno. V Vrsar bom šla še letovat.«

Novak Kristina, kontrolorka cigaretnih filtrov je letos že drugič letovala v naših hišicah v Novigradu. Letovala je s svojim možem in 19-letno hčerko. O letovanju pripoveduje: »V lanskem letu so me za-

nas motilo, da smo morali točno ob določeni uri hoditi jest. Hrana pa je bila kvalitetna in bilo jo je dovolj. Zelo mi je bilo všeč, ker je v naselju zelo mirno in človek se je lahko dejansko odpočil. Tudi mlajši so se lahko hodili zabavati v Novigrad, kjer je bil vsak večer ples. Vse to, zmerne cene in pa dejstvo, da mi ni bilo treba kuhati, me je pripeljalo do odločitve, da sem letovala v Novigradu tudi letos in pa v bodoče, če bom imela možnost.«

Vidregar Marjan, vzdrževalec I v otroški konfekciji pa je letoval v Kranjski gori. Letoval je z ženo in triletnim sinkom. O letovanju pripoveduje: »Lepo je letovati v lepo urejenem stanovanju. Kranjska gora je lepa tudi poleti. Obiskali smo več turističnih točk v okolici Kranjske gore. Enkrat smo izrabili tudi

radi prevelikega povpraševanja po ostalih počitniških kapacitetah, prvič razporedili v Novigrad. Na letovanje sem se odpravljala z bojaznijo, kajti nisem vedela, kakšne so hišice, kjer bomo prebivali, kakšna je plaža in koliko je oddaljena restavracija. Ko smo prispeli, sem bila presenečena. Naše hišice so posejane med borovci. Zelo lepo so urejene. Plaža je čista in sončna. Restavracija pa je zelo blizu. Ni

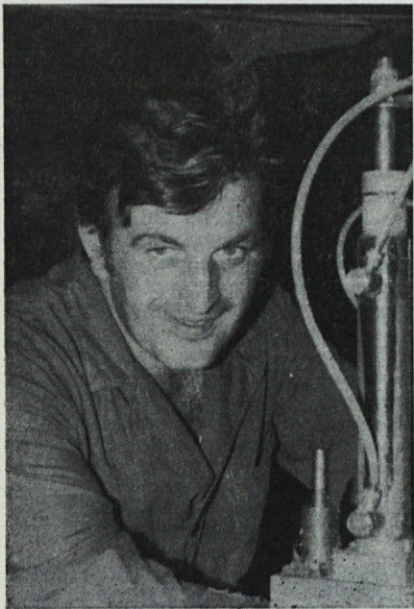

priliko in se podali preko meje. Žal mi je samo to, da sem šele zadnji dan odkril Lekov hotel, kjer bi se lahko tudi kopali. Še bi želel letovati v Kranjski gori.«

Prašnikar Tone iz mikalnice je bil letos prvič v življenju na morju. Z družino so šli v Izolo.

»Težko sem našel. Sodelavec Nejče mi je prej ves čas govoril, naj se držim cerkve. Saj do Kopra sem cerkev še videl, v Izoli pa je ni in ni bilo. Malo sem krožil gor in dol. Prišel sem do Simonovega zaliva, kjer sem na avtomobilih videl same tuje registracije, pa sem si rekel — ne, to že ne bo prav. Končno sem prišel do bolnice, kjer mi je vratar pokazal pot do nase-lja.

Res je doživetje, ko prideš prvič na morje. Prej ni bilo ne časa, ne denarja, saj sem v mladosti moral delati doma na kmetiji, potem pa smo gradili hišo, ki je požrla vsak dinar.

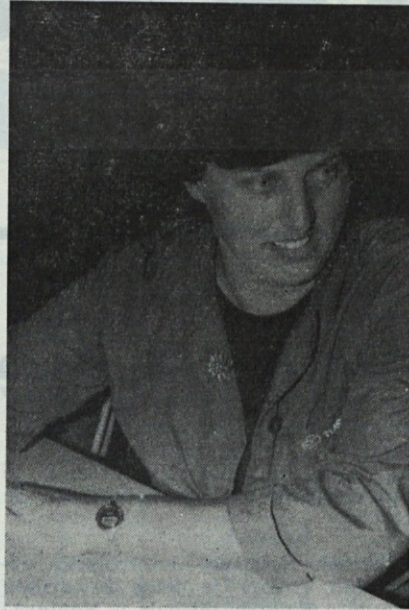

Otroci so nepopisno uživali. Takoj smo v trgovini kupili mrežice za ribe loviti. Tudi družbo so hitro dobili, tako, da je res prehitro minil teden. Kuhali smo sami, nakupovali smo v bližnji trgovini, ki je verjetno dobro založena, da ne govorimo o mesnici. Meso je tako, da bi surovega jedel. Dobiš prav vse — od drobovine, možgan do vseh vrst mesa in perutnine. Tudi prodajalci so prijazni, postrežba pa kljub gneči hitra.

Družbo smo imeli v redu, saj je naselje domžalsko in sem jih veliko poznal. Pohvaliti moram upravnika, ki je izredno »fejst« možak in smo se z njim pod košato lipo naselja večkrat ure in ure pogovarjali. Vsem nam je bilo zelo všeč, hišica je bila v redu. Jedli in pili smo dobro, malo smo tudi balinali.

Rad bom šel še v Izolo, če bo le prilika.«

Aleš Mimi je s svojo 4-člansko družino letovala v Červarju. Na počitnice so odšli nekoliko v strahu, saj so po pripovedovanju drugih delavcev dobili mnenje, da v Červarju ni prav nič v redu. Vsa leta prej je Mimina družina letovala v Vrsarju v prikolicah.

»Prvi vtisi ob prihodu v Červar so bili zelo slabi, tako da smo mislili že kar prvi dan obrniti proti domu. Vse nas je motilo, od hoje po stopnicah v 4. nadstropje, dolga pot do plaže, ki je za majhne otroke sploh neprimerna, najbolj pa to, da z avtom ne moreš priti do bloka, tako smo prtljago nosili po zelo slabi poti celo med grmovjem. Kamor smo pogledali je bil sam beton. Kasneje, ko smo si ogledali trgovine in okolico, srečevali veliko domžalčanov, smo se novemu okolju malo bolj privadili. Poleg kopanja in sončenja smo si krajšali čas z ogledom istrske kmetije, kjer smo pili dobro domače vino in si ogledali sušenje pršutov. Veliko časa smo namenili tudi obiskom v lunaparku, kjer sta se otroka kar dobro zabavala. To pa je bilo tudi vse, kar nam je bilo v Červarju resnično všeč.«

Kasneje je Mimi še povedala, da v Červarju verjetno ne bodo več šli, za drugo leto pa se bodo zopet odločili za letovanje v Vrsarju.

Svetlinovi so bili na Veliki planini. Marija pripoveduje: »Konec julija smo šli in sicer za petek, soboto in nedeljo. Na Veliki planini smo bili že večkrat, vendar zdaj zaradi majhnega otroka že dalj časa ne.

Vsem nam je bilo zelo všeč, kljub kislemu vremenu. Doživelimo smo celo nevihto. Vse »prevozne« poti so delale, tako da s prtljago ni bilo težav. Tudi hišice so dobro urejene, mogoče bi lahko nekaj starih stvari odstranili, ker so nerabne in de-

lajo »dren«, drugače pa se ne morem pritožiti.

Nabrali smo tudi borovnice, ki jih je bilo kar precej, skratka radi bomo še šli na Veliko planino, če bodo le proste kapacitete. Tudi otroci so uživali, zlasti starejša dva.

Ne vem sicer, koliko je zasedena Velika planina v poletnem času, menim pa, da so hribi poleti prav tako zanimivi, kot pozimi, zlasti pa veliko bolj dostopni.«

V priprave na 10. kongres ZSS in 9. kongres ZSJ se je vključila tudi Komisija za obveščanje in politično propagando pri OS ZSS. Poleg drugih aktivnosti je bil sprejet tudi odgovor, naj bi se v priprave vključili tudi dopisniki, mladi novinarji in sploh vsi, ki radi pišejo. Zato komisija

RAZPISUJE

natečaj za najboljši prispevek na temo

DELAVEC NEKOČ IN DANES

Ker je tema obširna, predlagamo nekaj tem:

- vpliv delavca na odločanje o dohodku
- kako slehernemu delavcu zagotoviti socialno varnost
- delati toliko, kolikor moraš ali toliko, kolikor moreš?
- vpliv pri predlaganju in sprejemanju odločitev

Najboljši prispevki bodo objavljeni v Občinskem poročevalcu, Informacijah, posredovali pa jih bomo tudi Delavski enotnosti.

Prispevke oddajte do 30. septembra 1982 na Občinski svet ZSS, Domžale.

Javna razprava o kongresnih dokumentih

V začetku septembra Osnovne organizacije Zveze sindikatov čaka pomembna naloga in sicer organiziranje javne razprave o dokumentih 10. KONGRESA ZSS.

Delno smo vsebino dokumentov predstavili že v 8. številki Tosame, naš namen pa ni samo spoznati vsebine dokumentov, temveč ob tej priliki posredovati pripombe in jasno povedati, kaj je premalo čutiti delo sindikata in njegov vpliv.

V zvezi z potekom in načinom razprave je Odbor za pripravo in izvedbo aktivnosti pri Občinskem sind. svetu pripravil in sprejel program aktivnosti v pripravah na 10. Kongres ZSS.

Naloge navedene v programu vključujejo v razpravo slehernega delavca, vključene bodo tudi ostale DPO in druge družbene institucije na ravni občine. Za področja, ki zahtevajo temeljitejšo razpravo, bo

Občinski sindikalni svet organiziral več specializiranih razprav o aktualnih vprašanjih socialne politike in uresničevanje socialne varnosti, zlasti zaposlovanje, izobraževanje, varstvo pri delu itd.

Posebna komisija za obveščanje in propagandno dejavnost bo poskrbela za organiziranje vseh vrst obveščanja prav tako z oceno obveščanja o kongresu po OZD in stalno informiranje o poteku priprav na kongres preko Občinskega poročevalca.

Vsi člani Izvršnih odborov osnovne organizacije sindikata prejemaajo Delavsko enotnost, v kateri so bili 10. junija 1982 objavljeni kongresni dokumenti. Prav bi bilo, da bi vsi člani pregledali vsebino in o njej razpravljali s svojimi sodelavci, kajti le tako lahko pričakujemo, da bo razprava učinkovita in jedrnata.

Marta Drčar

10. Vsak udeleženec usmerjenega izobraževanja bo moral s podpisom izjave, da sprejema pravice, obveznosti in odgovornosti, določene v samoupravnem splošnem aktu, izpostaviti medsebojno razmerje z delavci TOZD. Pristojni samoupravni organ TOZD pa bo moral odločati o posameznih pravicah, obveznostih in odgovornostih posameznih udeležencev usmerjenega izobraževanja.

11. S samoupravnim splošnim aktom se določi število dni neopravičnega izostanka z dela, ki ne sme biti manjše od 5 in ne večje od 7 delovnih dni v obdobju 6 mesecev, za katerega se mora izreči disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja.

Pri opredelitvi v zakonu določenih primerov hujših kršitev delovnih dolžnosti se v aktih upošteva, ali zaradi hujših kršitev prihaja do motenj v razmerjih pri opravljanju del in nalog, predvsem pa, ali prihaja do večje materialne škode ali nevarnosti, hujših posledic za pravice delavcev, do posledic ali nevarnosti za njihovo življenje in zdravje ali do bistvenih motenj v samoupravnih odnosih.

12. V primeru neobvezne odstranitve delavca z dela je dostikrat nemogoče razporediti delavca na druga dela in naloge, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oz. z delom pridobljeni delovni zmožnosti, ker takih del ni v TOZD. Tudi v takem primeru se delavec lahko razporedi na katerakoli dela oz. naloge v TOZD.

13. Pristojni organ TOZD lahko da soglasje, da delavec, ki izpolni pogoje za polno osebno pokojnino, nadaljuje delovno razmerje le pod pogojem, da se na oglas oz. razpis del in nalog, ki jih ta opravlja, ne prijavi kandidat, ki izpolnjuje razpisne pogoje. Razpis se objavi 3 mesece pred izpolnitvijo pogojev ter ga ponavljati vsako leto, dokler se ne pojavi ustrezeni kandidat.

14. Pogodba o delu se lahko sklene z delavcem le ob pogoju, da je podano pismeno soglasje pristojnega organa TOZD, razen če gre za opravljanje kratkotrajnih začasnih in občasnih del, ki trajajo največ 7 dni v posameznem koledarskem letu.

15. Delo preko polnega delovnega časa nad 30 ur na mesec in ne več kot 48 ur na mesec in delo po pogodbi o delu nad 60 dni, a največ 90 dni v posameznem letu lahko odobri pristojni organ občinske skupščine za zaposlovanje v posebej upravičenih primerih.

Novela zakona o delovnih razmerjih

(pp 5/82)

Bistvene novosti so sledeče:

1. Delavci v TOZD so dolžni vsako leto skleniti delovno razmerje z določenim številom pripravnikov, ki se določi v skladu s kadrovskim planom in SS o uskladi letnih načrtov zaposlovanja v občini najkasneje do 31. decembra vsako leto.

2. Delavci v svojih samoupravnih aktih določijo primere in pogoje za prerazporeditev na dela brez privolitve delavca, vendar pa se v takem primeru ne smejo bistveno poslabšati življenjski pogoji delavca in njegove družine.

3. V primeru tehnološkega presežka delavca se predvideva možnost zagotovitve pravice dela z družbenimi sredstvi takim delavcem tudi izven sestava DO (SOZD) na podlagi sporazuma organov upravljanja v obeh OZD. Tak prehod iz ene v drugo OZD izven DO je možen tudi v primerih, ko je delavcu dolžna zagotoviti delo TOZD v sestavi DO, vendar pa ni v njej ustreznih del oz. nalog, ki bi jih delavec lahko opravljal.

4. Upoštewane so tudi zaostrene gospodarske razmere. V primerih, ko naj bi delavec ostal brez dela, ga TOZD lahko razporedi na delo v drugo TOZD, vendar največ za 6 mesecev. Podrobnejše pogoje določijo samoupravni akti posameznih TOZD.

5. Delovni čas med letom je lahko neenakomerno razporejen tudi v primerih, ko to zahteva narava dejavnosti TOZD ali narava organiza-

cije dela, boljša izraba delovnih sredstev, racionalnejša izraba delovnega časa idr. V vseh teh primerih se upošteva 42-urni delovni teden kot povprečna delovna obveznost posameznega delavca v obdobju največ do enega leta.

6. V TOZD s sezonskim značajem dela se delovni čas lahko razporedi tako, da delo v času sezone traja več kot 42 ur na teden, izven sezone pa manj kot 42 ur, vendar v obdobju največ do enega leta.

7. Zaostrena je možnost zaposlovanja delavcev do ene tretjine polnega delovnega časa poleg rednega delovnega časa v drugi OZD. K takemu zaposlovanju morajo dati soglasje organi upravljanja obeh TOZD. Določena dela in naloge strokovnjakov se morajo vsakih 12 mesecev tudi objavljati, dokler se ne prijavi nezaposlene oz. delno zaposlene osebe, ki ustrezajo razpisnim pogojem.

8. Delavci ne smejo uvajati dela preko delovnega časa (nadur), če je delo mogoče opraviti s smotno organizacijo in delitvijo dela, razporeditvijo delovnega časa, uvajanjem novih izmen ali zaposlitvijo novih delavcev. Če pa je delo preko delovnega časa nujno, sme posamezni delavec v enem mesecu opraviti največ 30 nadur.

9. Najdaljši letni dopust je od 60 skrajšan na 45 dni.

Lubinič Marjana

Informacija o zakonu o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti

Predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti bodo obravnavali zbori republiške skupščine na sejah 29. septembra.

Celotno besedilo predloga zakona s povzetkom in obrazložitvijo je objavljeno v Prilogi VI skupščinskega Poročevalca 20. julija letos.

S predlogom zakona je skladno z zveznim zakonom o splošni ljudski obrambi, ki je bil sprejet aprila letos, opredeljen enotni obrambno-zaščitni sistem ter določena vsebina splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot celovite enotne obrambno-zaščitne funkcije samoupravne socialistične družbe.

Predlog zakona med drugim ureja splošna načela za ustanavljanje, sestav in delovanje komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito; dopolnjuje in jasneje opredeljuje določbe o obrambnih pripravah in uresničevanje

družbene samozaščite v krajevnih skupnostih, tozidih ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih; ureja pravice in dolžnosti samoupravnih interesnih skupnosti, poslovnih skupnosti in drugih oblik združevanja organizacij združenega dela na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite; ureja naloge družbenopolitičnih in družbenih organizacij, društev ter družbenopolitičnih skupnosti na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. V posebnih poglavjih opredeljuje še teritorialno obrambo, narodno zaščito in civilno zaščito, sistema za opazovanje in obveščanje ter obrambno in samozaščitno usposabljanje delovnih ljudi in občanov.

Po »Delegatskem biltnu« sekretariata za informacije Skupščine SRS

potem polovica njenih ali pa še manj. Vozniku, ki jih je pripeljal, bo morala iti popoldne okopavati repo, da bo odslužila svoj dolg. Danes ni več tako, da bi bil tisti največ vreden, ki lahko z denarjem plača. Kmetje veliko raje vidijo, da jim priskoči na pomoč posebno pri večjih kmečkih opravilih. Štefka je bila pri žetvi in mlačvi žita skoraj povsod zraven. Prihodnji teden se bo pričelo spravilo krompirja in bo na njivi od ranega jutra do noči.

Tako pestro in delovno je bilo vse njeno življenje. Ko je še hodila v službo, je tam neutrudno delala osem ur, nato pa doma, še največ pa pri sosedih in sovaščanih. Pomagala je in še vedno pomaga povsod, kjer jo potrebujejo.

»Saj ne morem nikomur odreči. Taka sem.«

V TOSAMI je delala celih 35 let. Z delom je pričela 1947. leta v konfekciji. Kmalu pa se je preselila v tkalnico ovojcev. Takoj je bilaodeljena k strojem in tam ostala do upokojitve.

»Kosirnikova Ivanka me je učila tkanja.«

Tkala je v treh izmenah, dokler je bilo potrebno. Nekaj let se je vozila na Vir s kolesom prav iz Komende, nato pa vsa leta iz Ihana. Nikakor ni mogla iti na avtobus, najbolj je bila »sigurna« s svojim kolesom.

Vedno je rada delala in bila v službi zelo zadovoljna s sodelavkami. Posebno zadovoljstvo je bilo s sodelavkami njene generacije. Mlajši sedaj premalo cenijo vrednost dela starejših sodelavk.

V vseh letih je bila izredno malo v bolniškem staležu, toda kljub temu je še vedno zdrava, trdna in nasmejana. Štefka pravi, da ji delo krepi zdravje in sploh ne misli, da bo imela sedaj kaj časa za počivanje.

»Kakšen dnevnik ali poročila že pogledam na televiziji, za drugo sem pa že preutrujena. Po hiši mi marsikaj postorita hčerki, ki sta že tudi zaposleni.«

Poleti je po ves dan v gozdu, ko nabira borovnice, vmes pa tudi kakšno gobo za kosilo.

Zaželela sem ji zdravja in da si mora najti tudi več časa zase. »Dokler bom le lahko delala in dokler me bodo ljudje potrebovali, bo zame to največje veselje.«

Tudi NEŽKA BRODAR je v TOSAMI prebila kar 30 let delovne dobe, prvih pet let pa je delala v Jaršah.

Sprejeta je bila na delo v »čištilnico« — čiščenje bombaža. Tam se je kadilo, ves bombaž so premetavali ročno. Tudi kasneje, ko je bila premeščena v belilnico, delo ni bilo lažje. Tu so ročno polnili kotle z bombažem in ga po beljenju tudi ročno izmetavali. Kljub temu pa

Upokojitve

Pri nas je zaposlena 3 leta. Kot urejevalka prostorov v skupnih službah se je **VODLAN ANA** zaposlila v TOSAMI 6. avgusta 1979. Njen staž Tosamovca je torej kratek.

»Delo v Tosami mi je kar uga-jalo. Delala sem samo popoldne, kar mi je odgovarjalo. Z ljudmi iz tovarne nisem imela veliko stika, zato si tudi nisem ustvarila nobenega mnenja o njih. Zadnje čase sem bila tudi veliko na bolniški, zaradi česar je delo trpelo. Zato mislim,

da je čas, da se upokojim. Stara bom 55 let, delovne dobe pa imam čez 20 let.«

Ana je doma z Rodice, vendar ni domačinka, pač pa, kot sama pravi »uvožena«. Po rodu je namreč Doljenka, vendar živi na Rodici že tako dolgo, da si je pridobila »državl-jansko pravico«. Po upokojitvi ima velike načrte, za katere upa, da se ji bodo izpolnili.

»Z možem imava na Rodici hišo, ki je veliko prevelika za naju dva. Rada bi jo prodala, saj je veliko hišo težko vzdrževati, s strankami je pa tudi križ. Če bo prodaja uspela, se bova z možem preselila v Belo krajino. V kraju Griblje sva kupila parcelo, na kateri bi si rada zgradila majhno montažno hišico. Tudi mož je že dve leti invalidsko upokojen, zato bo obema prijal mir in sveži zrak, ki ga je v Beli krajini na pretek. Upam, da se bodo njegine želje izpolnile, saj so mi Bela krajina in njeni prebivalci prirasli k srcu. Ljudje tam so drugačni, bolj prijazni in preprosti, pa tudi izredno družabni.«

Naša sodelavka **ŠTEFKA KRIŽMAN** je sedaj, ko je upokojena, tako zaposlena, da je komaj našla malo časa za najin kratki klepet.

Pravkar je prišla iz gozda, od koder so ji pripeljali domov butare, katere je naredila že spomladi, da jo bodo pozimi grele. »Zelo rada delam butare, posebno če je lepa, gladka hosta.«

Delala jih je za nekega sovaščana »na pol«. Kmet da hosto, Štefka pa naredi butare, od katerih je

pove Nežka, da so bili v belilnici kot ena družina in da nikjer vec ni bilo tako močnega medsebojnega razumevanja. Danes so mlaži prevec sami zase, pre malo drzijo skupaj in si pomagajo.

Kasneje je bila premeščena na krizno previjalne stroje v pripravilnico. Dokler je bilo v Tosami trozemensko delo je Nežka delala tudi ponoči ali ob nedeljah, kakršna je bila potreba. Zadnjih osem let je delala v čistilnici blaga. Delo je bilo nekoliko lažje.

»Zelo malo sem bila v bolniškem staležu. Raje sem vzela nekaj dni rednega dopusta, da sem prebrodila najhujšo krizo in sem šla lahko spet delat.«

Zadnje leto pa jo je bolezen le toliko prizadela, da je morala iti celo za nekaj mesecev v bolnišnico. Zato bo morala še sedaj paziti na svoje zdravje z dietno prehrano in ne preveliko obremenjenostjo.

»Se bom lanko delala na njivi. Ne bo mi treba gledati na uro, kdaj je treba končati. Delala bom takrat, ko bom zmogla.«

Sicer pa bo imela dovolj skrbi z dvema sinovoma, ki obiskujeta osemletko in sta stara deset oziroma 14 let. Pozimi si bo našla čas za pletenje in ogled filmov na televiziji.

Stefki in Nežki želimo predvsem zdravja in da bi svoje dneve upokojitve preživljali v zadovoljstvu.

— — —

PAVLIC REGINCO sem obiskala doma. Živi v prijetni, majhni, idilično urejeni hišici, ki je vsa obdana z rožami. Ko sem prišla k njej, je ravno šivala.

»Ja, dela je vedno dovolj, če ga le hočeš videti. Posebno ženska je lahko zaposlena od jutra do mraka, če hoče.«

Najprej se nisem mogla načuditi res lepi in okusno urejeni zunanosti hišice. Staro hišo z novo belo fasado so oživili s temnim lesom in okrasili z rožami, tako da je pogled nanjo prav prijeten.

»Dalj časa sva z možem načrtovala »preobleko« hiše, kar se nama je uresničila šele letos. V hiši smo namreč dve vrsti strank in zato se je bilo treba zmeniti še s sostanovalci, ki imajo drugo polovico hiše. Vendar še naprej načrtujemo — prva stvar, ki jo mislija narediti je izolacija kuhinjske stene, ki je zelo hladna. Človek je vedno poln načrtov, pa jih je kar težko uresničiti. Mož je namreč že 10 let invalidsko upokojen in ne dobiva ravno velike pokojnine, jaz pa prav tako ne.«

Reginca pravi, da je zmotno misljenje, da imajo upokojenci veliko časa.

»Zdaj sem izkoristila ves dopust in sem bila precej časa doma. Najprej se nisem mogla navaditi, zdaj si pa že težko zamišljam, da bi šla

spet v službo. Po delu v tovarni mi ni dolgčas, pogrešam pa nekatere sodelavke, s katerimi sem preživela veliko let. Vendar stike z njimi nameravam obdržati. Prav tako se bom udeleževala srečanj, ki jih bo priredil Klub upokojencev Tosame. Pravzaprav se jih bova udeležila oba z možem, ki je tudi v Tosami delal 20 let na delovnem mestu vrtarja. Tam sem ga tudi spoznala, ha, ha!«

Reginca ni ravno pri najboljšem zdravju, saj jo daje sklepna revma, že več let pa ima tudi težave s hrbtenico. Te tegobe je tudi preprečujejo, da bi se predala svojemu priljubljenemu konjičku — pletenju. Rada plete s pletilkami, ima pa tudi pletilni stroj.

»Mogoče se bom pletenja lotila

pozimi, če mi bo zdravje dopuščalo. Saj ni ne vem kako hudo, le ne zdržim dolgo v prisiljeni drži. Zdaj čez poletje sva z možem v glavnem zunaj. Urejala sva vrt, fasado, pospravila drva za zimo. Večkrat se odpeljeva na kak izlet, obiščeva sorodnike, pa tudi na mamin grob hodiva redno. Mož je srčni bolnik in po priporočilih zdravnikov veliko hodi na sprehode. Zdaj se mu bom večkrat tudi jaz pridružila, saj bo tudi meni prišlo. Tudi telovadim dokaj redno — zaradi hrbtenice.«

Cvetličnjaku podoben vrt obdaja hišo. Vprašala sem Reginco, če sama ureja rože. »Oh, kje pa! To pa sploh ne! Vse, kar se cvetja okoli hiše in na oknih tiče, je v moževih rokah! Ima izredno veselje do tega. Plevem in okopavam pa jaz, ker je zanj prenaporno. Tako sva si razdelila delo.«

Gostiteljica me je postregla s kavo in odličnim ananasovim pecivom.

»Pečem pa zelo rada! Oba z možem imava rada sladice. Pečem zlasti ob nedeljah, posebno še, če pričakujem obiske; teh pa imava kar dovolj, saj sorodniki radi pridejo.

Če pa ni nikogar, bi bilo bolje, da ne bi nič pekla, saj z možem potem ves čas hodiva v shrambo. Morava kar malo paziti na kilograma!«

Čas je med prijetnim klepetom kar hitro mineval, zato sem se morala posloviti. Reginca je ravno ta dan izkoristila poslednji dan dopusta in je nameravala naslednji dan še zadnjič obiskati Tosamo kot njena delavka. Ob odhodu v pokoj ji želimo veliko zdravja in dobre volje.

ZAHVALE

Sodelavcem in sodelavkam iz pripravilnice se pristožno zahvaljujem za spominsko darilo, delovni organizaciji pa za knjižno darilo, ki sem ju dobila ob mojem odhodu v pokoj.

Kolektivu pa želim mnogo delovnih uspehov.

Brodar Nežka

Sodelavcem in sodelavkam iz tkalnice ovojev se iskreno zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejela ob odhodu v pokoj.

Obenem se zahvaljujem delovnemu kolektivu za knjižno nagrado. Kolektivu pa želim veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Govekar Veronika

Vsem sodelavkam in sodelavcem iz mikalnice se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost ob odhodu v pokoj. Prav tako se zahvaljujem za knjižno darilo.

Sodelavcem pa želim obilo zdravja in delovnih uspehov!

Janez Pernuš

Lepo se zahvaljujem za pozornost in obisk sindikalnih predstavnikov, ki so se me spomnili in me obiskali v času moje bolezni. Zelo sem bila vesela ob tem dokazu, da sodelavci niso pozabili name.

Penezić Marija

Ob upokojitvi se iskreno zahvaljujem kolektivu »TOSAME« za knjižno darilo. Zahvaljujem se tudi sodelavcem tkalnice ovojev za prelepo darilo, ki mi bo v trajen spomin.

Majdič Pavla

PETDESETLETNIKI

Življenje teče

Milka KUMP je v TOSAMO prišla leta 1963. Doma je iz Ormoža, vendar se je z družino zaradi možnega dela večkrat selila. Tako so živeli nekaj let v Krašnji, pa v Šentvidu, nazadnje pa so se »ustalili« v Domžalah, kjer imajo novo hišo.

Milka je delala pri vložkih, potem pa je šla k filtrom, kjer je tudi ostala do danes. Zaradi bolezni zdaj že dalj časa dela samo po štiri ure na dan.

»Pri filtrih je zadnje čase hudo. Navezala sem se na oddelek, da me kar stisne pri srcu, ko pogledam po praznem prostoru. Zdaj nas tu dela vsega skupaj pet delavk. Vse ostale pa so odšle v TOZD Saniteta. Vendar pri filtrih vseeno upamo, da bomo dočakali lepše čase.«

— — —

Marija PENEZIC je doma iz Mokronoga. Leta 1953 se je preselila na Podrečje, kjer sta oče in mama zgradila hišo; iz rodne Dolenjske sta odšla za boljšim zaslužkom. Otroci so se kmalu razkropili vsak na svojo stran.

Marijina prva zaposlitev je bila na Vrhniki, kjer je delala 6 mese-

cev. Ko se je dokončno preselila na Podrečje, je delala najprej pri Sloveniji vino Ljubljana, pa v Šumiju, preden pa je prišla v Tosamo, pa je bila v Obnovi za kuharico.

»Leta 1958 sem prišla v Tosamo. To mi je odgovarjalo, ker sem se poročila in sem bila tako bližje doma. S svojo družino sem 9 let žive la doma pri starših, vse dokler si v Domžalah nismo zgradili nove hiše. V Tosami sem najprej ekspeditirala, potem pa sem delala v konfekciji na različnih delovnih mestih. Ko je bil odprt nov obrat mikalnice sem odšla tja in tu sem še danes. Skoraj ves čas sem bila pri vati, zadnjih 7 let pa delam zaradi bolezni pri vložkih.«

Marija pravi, da ji je v Tosami kar všeč, razume se s sodelavkami, pa tudi pri vodjih izmen in vodstvu oddelka vedno naleti na razumevanje.

»Da bi se nam le še »plače« malo popravile. Vsaj nekaj let pred upokojitvijo bi prav prišla kakšna kategorija več, zaradi boljšega povprečja. Do upokojitve imam še pet let in si želim samo to, da bi bila dovolj zdrava, drugo pa bi že nekako šlo.«

PREDSTAVLJAMO VAM INOVACIJO:

Uporaba kalužne vode

Tov. Franc BOKAL je kurjač v kotlovnici. Komisija za inventivno dejavnost ima zabeleženih več njegovih predlogov s področja energije. Sedaj vam predstavljamo predlog uporabe kalužne vode, ki je bil realiziran po njegovi zamisli.

Pred letom je prišel na zamisel, da bi kalužna voda lahko ogrevala sanitarno vodo ali mazutni rezervoar namesto, da neizrabljena odteka v kanal.

Kalužno vodo se sproti oz. občasno spušča iz kotla. S tem se prepreči, da bi se v kotlu nabirale usedline. Temperatura vode je okrog 150° C. Del kalužne vode steče v kanal preko hladilnika, drugi del pa preko kalužnega ventila. Pri tem so izgube na energiji in hladilni vodi.

Po lastni zamisli je samoiniciativno dal izdelati cevi, jih povezal preko pretočnika centralne kurjave za novo proizvodno halo. Ta grelec se je predhodno grel s tehnološko paro. Zaenkrat je inovacija uporabna samo v zimskem času, ko ogrevamo prostore. Z vgraditvijo protitočnika, ki je tudi že naročen, bo možno ogrevati tudi sanitarne oz. tehnološke vode. S tem se bo uporaba inovacije podaljšala skozi vse leto.

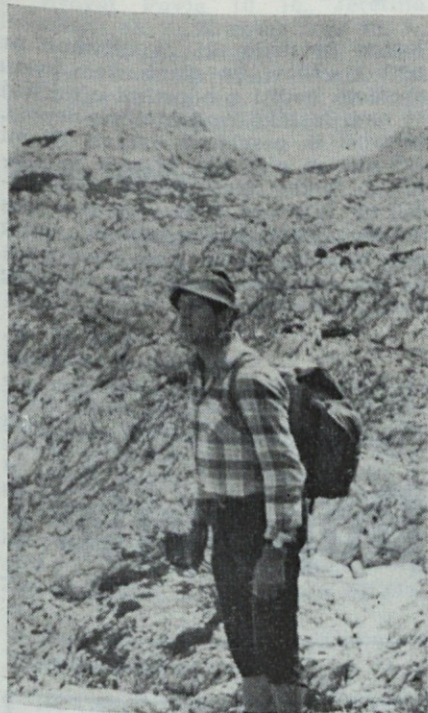
Omeniti je še potrebno, da je bila inovacija realizirana z minimalnimi stroški. Prihranek bomo pa izračunali po letu uporabe inovacije.

Anzi Friderik, dipl. ing.

Moje planinske transverzale

Ivan LAVRIČ, delavec v ekspeditu, je velik ljubitelj gora. Kje vse že ni bil, v objemu gora je preživel veliko nepozabnih ur. Posebno rad pa se spominja poti slovenske planinske transverzale. Pred seboj ima dnevnik transverzale z znaki, ki jih je prejel kot dokaz, da je bil na vseh vrhovih in planinskih postojankah, ki so na poti slovenske planinske transverzale.

»Ponosen sem, da sem lastnik teh znakov. Marsikdo se bo ob tem nasmehnil češ, da sem lovec na žige. Vendar mislim, da so ta doživetja veliko več, kot samo to. Kakšno zadovoljstvo doživi človek ob spoznanju, da je nekaj dosegel, da je sposoben premagati napore in težave, ki so ga spremljale na poti. Priznanje na koncu je zame le spominke na vso pot.

Srečen v objemu gora

Priznati moram, da je precej dolgo trajalo, preden sem se odločil za našo planinsko transverzalo, kar ni ravno v čast mojemu veselju do planinarjenja. Moram pa povedati, da na posameznih vrhovih in odsekih nisem bil samo enkrat. Dvajsetkrat sem bil na Triglavu, pa petkrat na Krnu, večkrat tudi na Primorskem od Franje do Slavnika in od Uršlje gore do Raduhe... Po večkrat sem bil tudi na Storžiču in Pohorju pa tudi na drugih vrhovih, ki niso na trasverzalni poti. Več odsekov poti sem prehodil z vso družino — skupaj smo doživljali vse radosti in preizkušnje planinskega sveta — od sončnega vremena do

vetra, dežja, nevihte in snega. Gore so se nam kazale v vsej svoji milini in lepoti, pa tudi v mrkosti in grozljivosti. Vendar zame pot še ni končana! Še se bom vračal, zlasti na vrhove, ki so name napravili poseben vtis in bi jih rad ponovno doživel.

Ko razmišljam, katera gora je bila najlepša, najveličastnejša, najtežja, najbolj neprijetna, bi kar težko zadel. Vsak vrh, vsaka gora, vsaka pot je imela svoje posebnosti. Triglav sem doživel v soncu, nevihti, snegu in megli; na Krnu sem videl nepozaben sončni vzhod; na poti na Storžič nas je ves dan pralo; na Begunščici, na Poreznu, na Nanosu, na Vremensčici in na Slavniku smo bili v času najbolj bujne in pestre planinske flore; na Prisojniku nas je vročina ožela do kraja; nepozaben je bajen razgled z Razzora.«

Ivan se kar ne more zaustaviti v naštevanju. Njegova ljubezen do gora in veselje do odkrivanja planinskih lepote sta neverjetna. Rad navdušuje za planinarjenje vse okoli sebe. Najbolj zabavna pot na Triglav, pravi, je bila z gručo Tosamovcev. Več kot polovico je bilo takih, ki so prvič šli na Triglav. Veliko so se presmejali in dobra volja jih je spremljala vso pot. Vračali so se srečni in zadovoljni, da je izlet potekal brez nezgod.

»Najdaljšo pot, pa najbolj naporno, sem prehodil z ženo in sinom — v enem dnevu smo prehodili pot od Korošice pod Ojstrico čez Planjavo, Kamniško sedlo, Kotlič, Tursko goro, Skuto in Štruco, vse do Kokrškega sedla. Na koncu

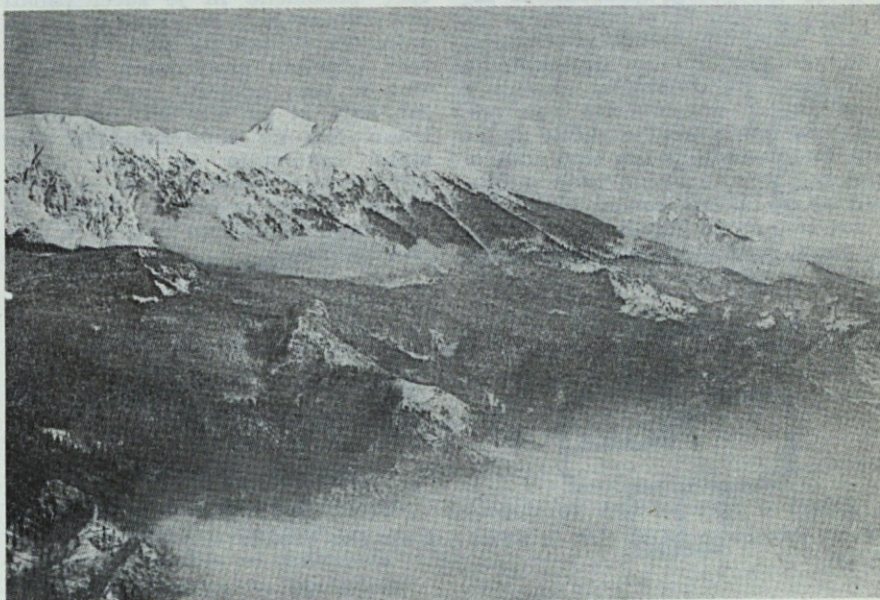
te poti smo bili tako utrujeni, da smo se kar sesuli za mizo.

Najtežja pot zame je bila s Češke koče na Kočno in nazaj. Tisto leto nisem bil utrjen, tako nisem bil niti telesno, niti duševno pripravljen za težjo pot. Ko pa sem se naslednji dan vračal iz koče v dolino, se mi je pokazala Kočna v najlepšem jesenskem jutru vsa bela in bleščeča, napor in strah prejšnjega dne sta bila poplačana.

Dom v Tamarju

Tudi razočaran sem že bil. V knjižici še nisem imel žiga z vrha Vogla. Odpravil sem se v mrzli in deževni septembrski soboti leta 1974. Megle in droben dež so mi zastirali vse bohinjske gore. Kje je sedaj tista lepota, ki jo užiješ, če se povzpneš na Sijo ali na širne planjave okoli Vogla? Slo nas je več, vendar večina ni imela s seboj nepremočljivih pelerin, zato sva se z

ženo sama odpravila proti Šiji in Voglu, ostali pa so počakali v brunarici. V megli sva zgrešila pot in se brez orientacije vrtela v krogu nekaj ure, dokler nisva prišla do zgornje postaje sedežnice na Šiji. Tu je tudi žena opešala, zato sem sklenil pot nadaljevati sam. Tako sem počasi koračil v megli in dežju po transversalni poti proti Voglu. Kako samotno in neobgljeno sem se počutil! Žiga nisem pritisnil

Jalovec s Slemenom

S Tosamovci na Triglavu

z zadovoljstvom, kot na drugi vrhovih! Z vso naglico sem se vrnil do sedla med Šijo in Voglom, kjer me je čakala žena. Skupaj sva se vrnila v brunarico, vsa premočena, premražena, nič junaška, kar nekam klavrna.

Pa vendar morajo biti tudi taki trenutki, da človek občuti, kako majhen je v primerjavi z veličastnostjo in močjo gora in narave.

Moje načelo je takole: Srečni in zadovoljni moramo biti ob vsakem

lepem razgledu, ki ga uživamo na poti z vrhov. Po planinskem svetu moramo hoditi z odprtimi očmi, saj se nam le tako razgrinja vsa lepota, pestrost in posebnost narave. Ni mi žal niti za eno pot, ki sem jo prehodil. Dokler bom mogel, bom hodil na planine, užival v šumenju gozdov, žuborenju potokov, petju ptic in v vsem, kar nam lepega ponujajo gore. Zame bi bilo življenje brez gora siromašno.

Lubinič M.

Mladinski izlet v Opatijo

Kakor že več let, tako smo se tudi letos odločili za organiziranje izleta s kopalnim vlakom v Opatijo. V soboto 7. 8. smo se domenili, da se dobimo na železniški postaji v Ljubljani. Z negotovostjo sem odhajal od doma, ker je začelo deževati. No, pa se je le vse lepo izteklo. Čim bolj smo se bližali proti morju, bolj so se kazali sončni žarki. Ob 9. uri smo se že kopali. Voda je bila topla, tako, da smo kar dolgo zdržali v njej. Po kosilu pa se je

spet pooblačilo in je začel padati dež. Zabave nam še vedno ni manjkalo. Ob 17. uri pa smo se z vlakom odpeljali proti domu. Tisti, ki smo se tega udeležili, nam ni bilo žal, tisti, ki pa niso šli, jim je pa lahko. Res ne vem, zakaj je tako slabo zanimanje za take izlete, kljub dobri propagandi na oglasnih deskah in po ozvočenju. Upam, da se v naslednjem letu dobimo v večjem številu.

Marjan

Novo v zakonodaji

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o SDK (Ur. l. SFRJ 43/82).

Uredba o splošnih pogojih za potrošniške kredite (Ur. l. SFRJ 47/82).

Dopisujte !

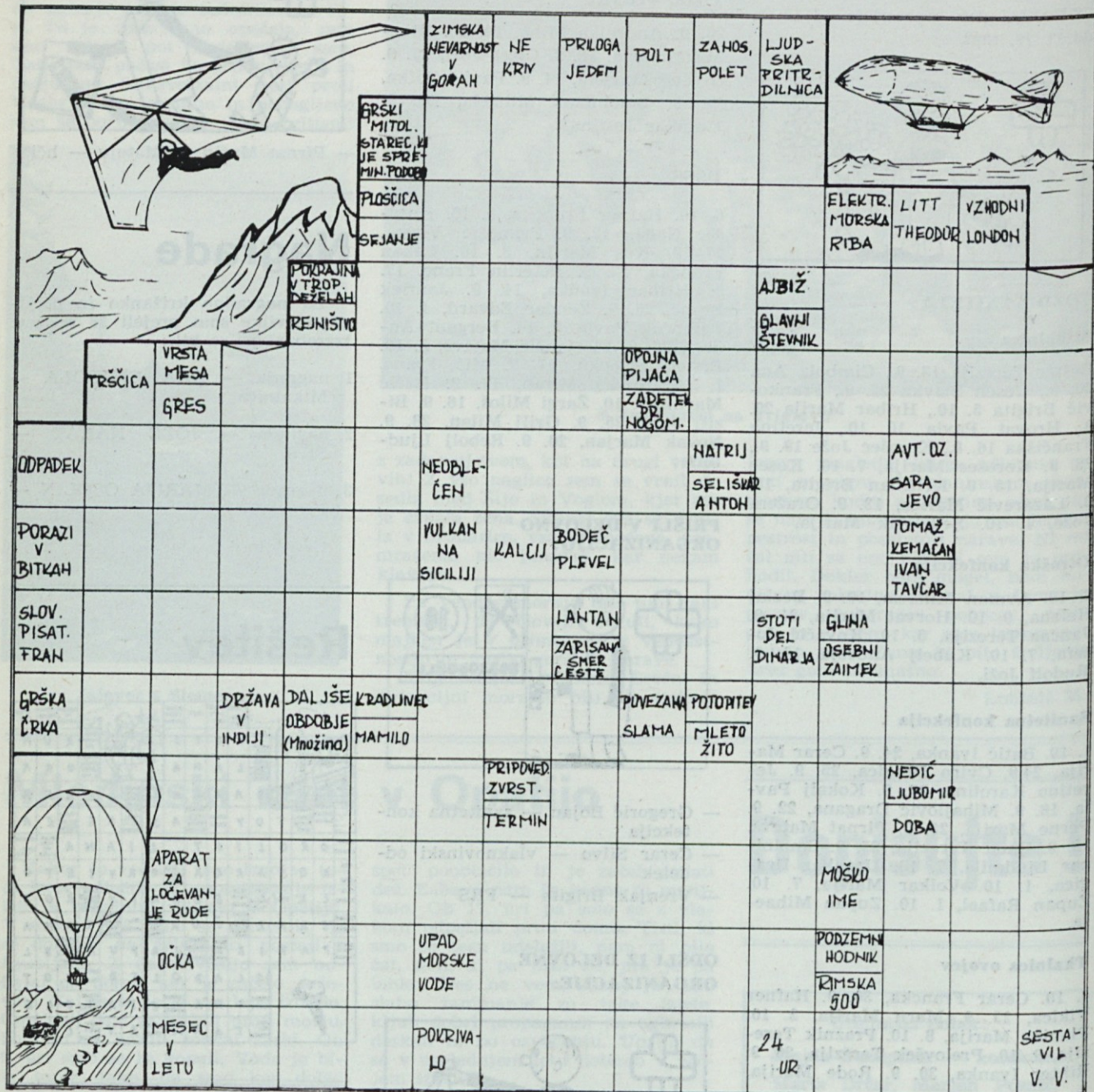
Uredniški odbor:

Majda Štampihar — korektor,
Marta Drčar, Marjan Poznič,
Sonja Rode, Silva Mežnar —
blagajnik, Ivanka Ogorevc,
Marjan Hafner, Stane Tomažič,
Friderik Anzi, dipl. ing.,
Vida Vodlan, Tone Stare —
fotograf, Marjana Lubinič
dipl. iur. — glavni urednik.

Naklada: 1200 izvodov

Tisk: Papirkonfekcija Krško

Nagradna križanka

Ime

Priimek

Oddelek